

ПРОБЛЕМИ ТАРИФНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЇХ ВИРІШЕННЯ В ГАЛУЗІ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ»)

Є.С.ЛІСІЧКІН, здобувач
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
61022, Україна, м.Харків, пл. Свободи, 4
genialisichkin@gmail.com

Комплексні проблеми тарифної політики в галузі централізованого водопостачання та водовідведення, фактори, які на неї впливають та заважають вести беззбиткову діяльність, на прикладі КП «Харківводоканал»:

1) 71-72% основних засобів підприємства (насамперед, водопровідно-каналізаційні мережі) знаходяться в аварійному, зношеному стані, в результаті чого в водопровідних мережах відбуваються великі втрати води – в 2014 році показник склав 42,2%. В 2013 році показник втрат води в водопровідних мережах дорівнював 46,2%. В Україні є міста, де цей показник дорівнює 65-70%;

2) висока електроенергетична залежність КП «Харківводоканал», через що підприємство стає дуже чутливим до підвищення рівня тарифу на електроенергію. В структурі собівартості послуги водопостачання частка електроенергії складає 43% (середньозважений показник по країні – 36,1%), до 1 травня 2015 року – 45,3%.. В структурі собівартості послуги водовідведення частка електроенергії складає 27,9% (середньозважений показник по країні – 33,3%), до 1 травня 2015 року – 24,4%. На 01.10.2014р. кредиторська заборгованість КП «Харківводоканал» за електроенергію складає 380407,1 тис.грн.;

3) в тарифі на послугу з централізованого водопостачання не закладена інвестиційна складова. В тарифі на послугу водовідведення інвестиційна складова дорівнює 2%;

4) метод тарифного регулювання, який використовується в галузі по всій країні і на КП "Харківводоканал" в тому числі («витрати плюс») стимулює не зниження, а навпаки зростання витрат на надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення;

5) непрозора для громадськості процедура встановлення (погодження) НКРЕКП (Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг) тарифів на послуги. Причина - відсутність чіткого нормативного припису з боку регулятора і комерційна таємниця, на яку посилаються монополії. Структуру тарифу варто відкривати, адже у природних монополістів не може бути комерційної таємниці;

6) дотаційність підприємств галузі, в тому числі і КП «Харківводоканал». Дотаційність підприємства дуже ризикована, оскільки держава дуже часто несвоєчасно компенсує різницю в тарифах (взаєморахунками за електроенергію), через що в свою чергу у підприємства виникають борги перед постачальниками електроенергії, паливно-мастильних матеріалів. За минулі

періоди держава на 01.10.2014р. не повернула взаєморахунками підприємству близько 239 мільйонів гривень;

7) наявність протиріч в законодавстві у сфері питного водопостачання та водовідведення як на державному, так і на місцевому рівні, в тому числі тих, які забезпечують фінансово-кредитну рівновагу у співпраці з підприємствами, що працюють у ринкових умовах;

8) політичні спекуляції навколо рішень, що впливають на тарифну політику в галузі централізованого водопостачання і водовідведення;

9) відсутність обігових коштів у підприємства для проведення заміни основних засобів, які потребують цього;

10) монопольне становище підприємства, яке не мотивує КП «Харківводоканал» зменшувати операційні та адміністративні витрати;

11) застосування в виробничому процесі застарілих технологій та обладнання на підприємстві;

12) низька платоспроможність споживачів послуг, що викликає збільшення дебіторської заборгованості КП «Харківводоканал». Дебіторська заборгованість за послуги водопостачання та водовідведення станом на 01.10.2014 р. склала – 430878,0 тис грн., в тому числі населення – 184102,5 тис грн.;

13) нестабільна політична ситуація в країні, слабшає науково-технічний прогрес в галузі.

Більшість з наведених проблем виникли в галузі із-за використання лише розподільчої та вимірною функцій тарифу і практично повного нехтування стимулюючою функцією тарифу в галузі ВКГ.

Проблеми, які були вирішені в галузі за останній час (2014-2015рр.):

1) в галузі ВКГ (водопровідно-каналізаційне господарство) більше не використовують для збалансування тарифної політики підприємств перехресне субсидування (в багатьох містах України, в тому числі і на КП «Харківводоканал» до 1 липня 2014 року тариф на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення був для населення в 2-3 рази нижчим, аніж для інших категорій споживачів);

2) на державному рівні вирішено відмовитись від дотацій підприємств галузі та перейти до більш адресного методу регулювання тарифної політики – субсидії. Дотація – це допомога всім, навіть найбагатшим споживачам, в той час, як субсидія спрямована на допомогу тим, кому ця допомога найбільш потрібна;

3) НКРЕКП ще 1 липня 2014 року затвердила економічно обґрунтовані тарифи для КП «Харківводоканал», а з 1 травня 2015 року скорегувала їх, бо підвищилися тарифи на електроенергію та в тариф заклали сплату по валютним кредитам Світовому банку, яка значно збільшилася через девальвацію національної валюти. На 01.10.2014р. тариф на послугу водопостачання складав 101,4% від собівартості, а на послугу водовідведення – 120,5% від собівартості.

Основними пропозиціями щодо вирішення сформованих комплексних проблем, на мій погляд, є:

1) повернути з центрального рівня (НКРЕКП) право органам місцевого самоврядування встановлювати тарифи на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення. Не є зрозумілим, як регулятор у складі 70 осіб може перевірити обґрунтованість тарифних показників понад 500 підприємств-ліцензіатів;

2) запровадження прозорого механізму формування тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення з залученням представників громадськості до роботи НКРЕКП або органу місцевого самоврядування;

3) впровадження методу тарифного регулювання на стимулюючих принципах (РАВ-регулювання) в галузі ВКГ;

4) забезпечення, за рахунок пільгового кредитування Світовим банком, початку процесу модернізації основних виробничих фондів підприємства, а саме заміни, що не підлягають ремонту водопровідно-каналізаційних мереж;

5) впровадження енергозберігаючих та ресурсозберігаючих технологій на підприємстві, фінансування, яких також можливо за програмами пільгового кредитування підприємства Світовим банком;

6) вдосконалення законодавства, які забороняють постачальникам енергоносіїв стягувати з підприємств галузі штрафні санкції, пеню, якщо борг утворився не з вини підприємства галузі ВКГ;

7) забезпечення всіх категорій споживачів приладами обліку, що дасть можливість скоротити невраховані втрати води;

8) звільнення підприємств ВКГ від сплати екологічного податку на законодавчому рівні.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

А. І. КОНОНЕНКО, студентка факультету ЕіП

Н. В. ДРІЛЬ, асистент

Харківський національний університет

міського господарства імені О.М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

Ndril@mail.ru

Роль підприємництва на сучасному етапі розвитку економіки неможливо переоцінити. Воно забезпечує зайнятість населення, породжує здорову конкуренцію, сприяє розвитку інноваційної діяльності серед підприємців, дає змогу їм самореалізуватися, насичує ринок новими товарами і послугами, забезпечує потреби великих підприємств та збільшує обсяги ВВП країни.

Малий бізнес – дуже важливий елемент в ринковому господарстві. У нього є свої переваги, такі як гнучкість, динамізм, пристосування до мінливостей технології, здатність упроваджувати науково-технічні прориви, забезпечення соціальної стабільності, насичення ринку праці новими робочими